

3. Диспансеризація сільськогосподарських тварин. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум /В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2000. С. 176–205.
4. Andreaws T. Ketosis and fatty liver in cattle. In: *Prac-tice*. 1998. № 20 (9). P. 509–513.
5. Espocito G., Irons P.S., Webb E.C., Chapwanya A. Interactions between negative energy balance, metabolic diseases, uterine health and immune response in transition dairy cows. *Animal Reproductive Science*. 2004. No. 144 (3–4). P. 60–71.
6. Влізло В.В., Хельтерскінкен М., Шольц Г. Порушення годівлі корів – причина захворюваності. *Вет. медицина України*. 2001. № 5. 38 с.
7. Кондрахін І.П., Левченко В.І. Фізіологічні основи профілактики внутрішніх хвороб. *Вісник аграрної науки*. 2000. № 2. С. 33–35.
8. Янович В.Г., Сологуб Л.І. Біологічні основи трансформації поживних речовин у жуйних тварин. Львів: Тріада плюс, 2000. 384 с.

УДК636.2.09:616.33-008

БУГАЙ Д.А., магістрант

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК А.Ю.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОФІЛАКТИКА ГЕПАТОДИСТРОФІЇ У КОРІВ

Хвороби печінки діагностуються у 55–93 % високопродуктивних корів [1]. У спеціальних господарствах з вирощування та відгодівлі молодняку її ураження під час забою виявляють у 48% тварин, але частіше при концентратному типі годівлі з використанням гранульованих кормів – (88,7%) [2]. Економічні втрати, спричинені захворюваннями печінки, зменшенням молоковіддачі та вибракування корів (після двох-трьох періодів лактації), зниженням середньодобових приростів маси бугаїв (за гепатодистрофії на 9–12%, гнійних гепатитів – 11–27 %), вибракування печінки, зниження якості яловичини.

Таким чином, проблема є доволі актуальною в тваринництві. З метою її вирішення необхідно знати етіологічні фактори, механізми розвитку найбільш ранніх методів діагностики та перспективних лікувально-профілактичних схем, оскільки на пізніх етапах перебігу гепатодистрофії ефективність лікування великої рогатої худоби з патологією печінки – є низька [3].

Ключові слова: гепатопатії, гепатодистрофія, печінка, корови, метаболізм, обмін речовин, годівля, ожиріння.

Мета роботи – провести діагностику та розробити профілактичні заходи за гепатодистрофії корів з використанням препарату «Енергетик дійне стадо» виробництва ПФ «Віта» Україна.

Матеріалом для дослідження корови Голштинської породи клінічно здорові та з ознаками гепатодистрофії. Молочна продуктивність становила 6–8 тис. кг молока за період лактації. Поголів'я тварин утримувалися в умовах ТОВ «Промінь», яке розміщується у с. Воеводське Миколаївської області.

У період сухостою тварин годували: кукурудзяним силосом, сіном люцерни, соломою ячмінною, дертю ячмінною та кукурудзяною, висівки пшеничні, шрот соняшниковий, патока, премікс "SalvaMix" 0,16 кг. Вміст перетравного білка в раціоні становив 1324 г, метаболічної енергії – 131,8 мДж, цукру 1026 г, крохмалю – 1072 г. Тварин поділили на дві групи: контрольну (отримували загально прийнятий раціон) та дослідну – додатково впоювали препарат «Енергетик дійне стадо» у дозі 1 кг/15 л теплої води одразу після отелу.

Результати досліджень та їх обговорення. За клінічного дослідження на 4–6 добу після родів первістки мали середню вгодованість, у переважній більшості спостерігалися гіподинамія та гіпорексія, у деяких – симптомокомплекс діареї. У 19 тварин (48,3%) кон'юнктива була блідо-рожева, у трьох – анемічна, решта тварин мала – рожеву. Перкусією проекції печінки в 12 міжребір'ї у 8 з 31 нетеля (25,8 %) виявлено вентральний край печінки, який знаходився за межами останнього ребра.

Динаміка білкового обміну в дослідному періоді характеризувалася зниженням рівня загального білка до отелу, що, очевидно, є фізіологічним явищем, і поступовим збільшенням його рівня в періоді після родів у міру дистрофічних змін у печінці, через зниження вмісту альбумінів та колоїдної стабільності сироваткових білків. Патологія білкового обміну особливо виражена в перші 2–4 тижні лактації: гіперпротеїнемія виявлена у 51,8 % корів-первісток, гіпоальбумінемія – 68,7%, позитивні результати сулемової проби – 62,2%. У цей же період діагностовано найбільше підвищення активності амінотрансфераз: гіперферментемія АСТ виявлена у 81,8 % корів, АЛТ – у 65,7%.

У післяотельний період тваринам задавали препарат «Енергетик дійне стадо» виробництва ПФ «Віта» Україна у дозі 1 кг/15 л води (35–40 °С). Випоювання проводили одразу після родів. Застосування препарату «Енергетик дійне стадо» у перші 3 доби післяпологового періоду сприяє оптимізації альбумін-синтезувальної функції гепатоцитів, підвищенню колоїдної стабільності сироваткових білків, позитивно впливає на енергетичний баланс. Вірогідне збільшення вмісту альбумінів та об'єм розчину сулеми, витраченої на дослідження сироватки крові, вказує на профілактичний ефект препарату за патології печінки. У тварин дослідної групи концентрація глюкози в сироватці крові була вірогідно ($p < 0,05$) вищою – $3,2 \pm 0,12$ ммоль/л, порівняно з контролем – $2,3 \pm 0,18$, а поголів'я корів з кетонурією зменшилося на 43,6 %. Концентрація загального кальцію в сироватці крові новотільних корів дослідної групи складала $2,02 \pm 0,04$ ммоль/л, тоді як у тварин контрольної групи – $1,94 \pm 0,07$ ммоль/л, що вказує на позитивну дію препарату на обмін кальцію після отелення. Дещо менш ефективно препарат впливає на вміст неорганічного фосфору: у контрольній групі його концентрація складала – $1,01 \pm 0,02$, дослідній – $1,29 \pm 0,03$ ммоль/л ($p < 0,05$).

Таким чином, профілактика захворювань печінки у корів-первісток має включати науково обгрунтовані добові раціони залежно від продуктивності. Первісток слід утримувати окремими групами в залежності від періоду лактації та стану здоров'я і продуктивності. Починаючи з 2–3 дня лактації, раціони новотільних корів за рівнем обмінної енергії, поживних і біологічно активних речовин повинні відповідати їх продуктивності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
2. Сахнюк В.В. Поліморбідність внутрішньої патології у високопродуктивних корів (експериментальне та теоретичне обгрунтування патогенезу, методів діагностики, лікування і профілактики): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: 16.00.01 "Діагностика і терапія тварин". Біла Церква, 2009. 38 с.
3. Krause K.M., Detzee G.R. Understanding and preventing subacute ruminal acidosis in dairy herds: A review. *Animal feed Science and Technology*. 2006. No. 126. P. 215–236.

УДК636.2.09:616.44

РІКУН О.А., магістрант

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК А.Ю.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЛКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗА ГІПОКАЛЬЦІЄМІЇ ТА ГІПОФОСФАТЕМІЇ КОРІВ

Потреба у вітаміні D високоудійних корів ще чітко не визначена. Невідомо, як добре він всмоктується в кишечнику і наскільки ефективно з нього синтезуються метаболіти вітаміну D. У 50–80% високопродуктивних корів спостерігаються ураження печінки, у 25% – нирок, тобто органів тварини, в яких синтезуються метаболіти вітаміну D. Відомо, що синтез 25ОНD_3 знижується при патології печінки і $1,25(\text{ОН})_2\text{D}_3$ при захворюваннях нирок [1].

Другою причиною широкого поширення патологій кальціє-фосфорного обміну є невідповідність кальціє-фосфорного живлення. У раціонах корів, зазвичай, надлишок Са. Якщо оптимальний вміст кальцію в період